

2 Практикалық жұмыс

Ауыл шаруашылық жерлерін қайта құру, жетілдіру және орналастыру

Ауыл шаруашылығына қатысты ауыл шаруашылығы мақсатындағы жерлерді бейімдеудің негізгі бағыттарының бірі - аумақты ұйымдастыруды және топырақ құрылымын оның ландшафтық, топырақ-климаттық жағдайларға сәйкестігін арттыру бағытында қайта қарауы болып табылады. Жердің жаңа құрылымын ұйымдастыру кезінде егістік алқаптарының, ормандарды молықтырудың, сондай-ақ шабындықтар мен жайылымдардың үлгілік параметрлері пайдаланылады.

Табиғи-агроөнеркәсіптік учаскелерге сәйкес, жердің басқа санаттарына айналуына байланысты егістік жерлердің үлесі азайды. Шабындықтарда өзендердің су қоймаларында орналасқан аудандарда су қорғау аймағы, оларды пайдалану үшін ыңғайсыз шалғайдағы жайылымдық аймақтар дамуы керек.

сондай-ақ пайдаланылмаған жер (бұталар, батпақтар, кен орындар және т.б.) шабындықтарға жарамды және қолданыстағы шабындықтардың жанында орналасқан. Жайылымдарда мал шаруашылығы фермаларын, кешендерді, жазғы лагерьлердің жанында орналасқан егістік жерлерді дамыту керек.

Жерді трансформациялау жерді пайдаланудағы кемшіліктерді жоюға, ауыл шаруашылық жерлерінің аумағын оңтайландыруға және конфигурациялауға мүмкіндік береді.

Жерді трансформациялау (түрлендіру) шағын контурларды жоюға, сіндіруге және енуге мүмкіндік береді, жерді пайдалану тиімділігін арттырады. Жерді трансформациялау көп функциялы мағынаға ие: аумақты ұлғайту, қарқынды пайдаланылатын жер, олардың құрамын шаруашылықтың мамандануына, жер массивтерін кеңейтуге және табиғи ландшафттарды қорғауға сәйкес келтіру. Сонымен қатар, салаларды дамыту перспективаларын және күрделі салымдардың жоспарланған көлемін ескеру қажет.

Жердің трансформациясы арқылы нақты жер құрамына көшу жүзеге асырылады. Жерді трансформациялау мынадай топтарға бөлінеді: ауыл шаруашылық алқаптарының жалпы ауданын ұлғайту үшін жерді қарқынды және қарқынды түрде беру; жерді пайдаланудың кеңістіктік жағдайын жақсарту үшін жерді бір түрден екіншісіне ауыстыру; топырақ қорғау және экологиялық объектілерді орналастыруға байланысты жерді трансформациялау.

Ауылшаруашылық жерлерге трансформациялау: қоршаған ортаны қорғау мақсаттарына ие болмайтын, төмен деңгейлі және жақын маңайдағы ауыспалы өткелдердің бір бөлігі; жоғары құнарлы топырақта закустарен және сулы-батпақты жерлер, қолда бар немесе ауылшаруашылық жерлермен араласқан; қоршаған ортаның құндылығы жоқ орта ормандардың және

бұталардың аудандары; ауылшаруашылық жерлерге араласқан немесе олармен шектесетін учаскелер, олардың шағын контуры мен үзіндісі; кономикалық маңызын жоғалтқан далалық жолдар; жерді рекультивациялау бойынша жоспарланған жұмыс.

Мал азығы жерлеріне ауысқан кезде мал шаруашылықтары мен шаруа қожалықтары жанындағы жоғары тиімді жайылымдарды ұйымдастырудан тұратын дифференциалды тәсіл қажет.

Қашықтан және ыңғайсыз орналасқан аудандар, әдетте, шабындықтардан бас тартады.

Шөпті механикаландырылған шөп шабындықтарына және керісінше ылғал жайылымдардың жоғары өнімді жерлерін айырбастауға болады, ал мал шаруашылығы фермаларының аумағында орналасқан шалғындар аудандары суармалы егістік жерлерге бөлінеді. Ауыл шаруашылығына қатысты ауыл шаруашылығы мақсатындағы жерлерді бейімдеудің негізгі бағыттарының бірі - аумақты ұйымдастыруды және топырақ құрылымын оның ландшафтық, топырақ-климаттық жағдайларға сәйкестігін арттыру бағытында қайта қарауы болып табылады.

Жердің жаңа құрылымын ұйымдастыру кезінде егістік алқаптарының, ормандарды молайтудың, сондай-ақ шабындықтар мен жайылымдардың стандарттық параметрлері пайдаланылады. Табиғи-агроөнеркәсіптік учаскелерге сәйкес, жердің басқа санаттарына айналуына байланысты егістік жерлердің үлесі азайды.

Шалғындарда өзендердің су қоймаларында орналасқан аудандар, су қорғау аймағы, оларды пайдалану үшін ыңғайсыз жайылым аудандары, сондай-ақ пайдаланылмаған жерлер (бұталар, батпақтар, кен орындар) дамуы керек.

Жайылымдарда мал шаруашылығы фермаларын, кешендерді, жазғы лагерьлердің жанында орналасқан ауылшаруашылық жерлерді игеру қажет. Жер учаскелері мен аудандарындағы жоспарлы өзгерістер 6-кестеде келтірілген.

Жер учаскелері мен аудандарындағы жоспарлы өзгерістер

Егістік жер 87,1 проц

Шабындық 0,1 проц

Жайылымдар 12,8 проц

Ауыл шаруашылығы жерлерінің жалпы саны проц

жайылымдық жерлер мен шабындықтардың көбеюіне байланысты егістік алаңы төмендегенін көрсетеді. Кестедегі өзгерістер осы жобаға негізделген.

Тапсырма:

- 1. Жерді трансформациялау жерді пайдаланудағы кемшіліктерді жоюға, ауыл шаруашылық жерлерінің аумағын оңтайландыруға арналған жұмыстар бойынша реферат жасау.**
- 2. Жер категорияларына толық сипаттам бере отырып, презентация дайындау**